

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint 198
Tel. 24-36-41

Nr. 06/2546 din 22.07. 2013
La nr. 284 din 26 iunie 2013

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție asupra proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Anexă – 2 file.

Director

Viorel CHETRARU

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra nivelului coruptibilității proiectului

de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul RSS Moldovenești, Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător)

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al inițiativei legislative este un grup de deputați în Parlament, autor nemijlocit - deputați în Parlamentul RM, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art.art. 6-11, 35 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. Scopul promovării proiectului. Proiectul urmărește introducerea obligatorie a verificării de către Academia de Științe a Moldovei a corectitudinii lingvistice a textelor publicitare și a altor texte de informare vizuală, a denumirilor de mărfuri și produse alimentare, a etichetelor de mărfuri, a mărcilor comerciale, a instrucțiunilor referitoare la mărfurile fabricate în Republica Moldova. De asemenea, proiectul prevede verificarea obligatorie a denumirii întreprinderilor și organizațiilor obștești și a textului de pe ștampila întreprinderii.

d. Suficiența argumentării. În general menționăm că intenția autorului privind respectarea normelor gramaticale și a terminologiei în procesul de înregistrare a întreprinderilor și asociațiilor obștești, în cadrul textelor de publicitate și altor texte de informare vizuală, a denumirilor mărfurilor și de produse alimentare, este binevenită și necesară. Nu negăm importanța cunoașterii și respectării normelor de exprimare, a normelor gramaticale și a terminologiei, fapt ce contribuie la exprimarea clară, corectă, logică și argumentată a conținutului unei idei, transmiterea unui mesaj corect. Cu toate acestea, nu putem remarca eficiența prevederilor proiectului propuse în acest sens din următoarele considerente.

În primul rând, menționăm că deși autorul, în nota informativă, încearcă să aducă unele argumente în vederea necesității și oportunității proiectului, totuși, considerăm că acestea sunt mai mult formale și eronate, deoarece lipsesc orice fel de informații despre modul în care reglementările actuale ar genera probleme sau lacune în legislație. Proiectul nu este însoțit de careva informații relevante, date statistice care să ateste necesitatea stringentă de verificare a corectitudinii lingvistice a denumirilor de mărfuri și de produse alimentare, a

denumirilor întreprinderilor și a organizațiilor obștești, a textelor publicitare și a altor texte de informare vizuală. Cu atât mai mult că normele legale (art.17 din Legea nr. 780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative) prevăd că înainte de întocmirea proiectului de act legislativ, se studiază informația din domeniul raporturilor sociale care urmează a fi reglementate și se efectuează inventarierea legislației existente în materia în care se intervine, pentru a se constata insuficiența reglementărilor în vigoare. De asemenea, nota informativă este insuficient de argumentată și în ce privește locul actului în sistemul legislației, efectul social, economic și de altă natură al realizării lui.

La moment Legea nr. 220-XVI din 19.10.2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, prevede la alin. (7) art. 9 că verificarea denumirii sub aspectul disponibilității, al distinctivității și al corectitudinii lingvistice se face, pînă la înregistrare, de către organul înregistrării de stat. Dacă există neclarități sau îndoieli asupra corectitudinii lingvistice a denumirii, aceasta se coordonează de organul înregistrării de stat cu instituția competentă în lingvistică (terminologie) din cadrul Academiei de Științe a Moldovei. Astfel, observăm că legislația în vigoare stabilește posibilitatea verificării denumirilor întreprinderilor, însă faptul că aceste norme nu sunt respectate este un alt aspect al problemei.

Suplimentar, atragem atenția că autoritățile publice trebuie să întreprindă măsuri întru eliminarea constrîngerilor birocratice, fapt ce ar duce la perfecționarea și simplificarea procedurii înregistrării de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, la implementarea principiului „ghișeului unic”, adică pentru înregistrarea unei persoane juridice să fie suficient doar cererea solicitantului, dar nicidecum impunerea unei certificări suplimentare nejustificate.

De asemenea, avem unele rezerve în ceea ce privește implementarea normelor proiectului atunci cînd textele publicitare și a alte texte de informare vizuală, denumirile de mărfuri și produse alimentare, etichetele de mărfuri, mărcile comerciale sau denumirile

întreprinderilor/asociațiilor obștești vor fi în altă limbă decît cea de stat. Cum în cazul dat Academia de Științe se va expune asupra corectitudinii lingvistice și terminologiei?

În al doilea rînd, semnalăm că invocarea de către autor că Codul contravențional nu prevede agentul constatator al contravenției prevăzute la art. 344 este incorectă și falsă, deoarece art. 408 din Codul contravențional stabilește că Agenția pentru Protecția Consumatorilor, este agentul constatator la contravențiile specificate la art. 344–348.

În scopul înțelegerii mai bine a obiecției formulate vom prezenta conținutul contravenției invocate de autor.

„Art. 344 Încălcarea cerințelor prescrise sau declarate privind producerea, depozitarea, plasarea pe piață și comercializarea produselor, privind prestarea serviciilor și încălcarea regulilor de protecție a consumatorilor

(2) Încălcarea cerințelor prescrise sau declarate prin:

c) importul, plasarea pe piață a produselor, prestarea serviciilor fără prezentarea informației complete, veridice și corecte în limba de stat; neprezentarea de către producător (ambalator) a informațiilor despre denumirea produsului, denumirea și marca producătorului, denumirea importatorului, adresa acestora (numărul de telefon, după caz), despre masa/volumul, lungimea, aria, principalele caracteristici calitative, compoziția, aditivii folosiți, eventualele riscuri, despre modul de utilizare, de manipulare, de depozitare, de conservare sau de păstrare, despre contraindicații, precum și despre valoarea energetică și nutritivă a produselor alimentare preambalate; neindicarea țării producătoare, a termenului de garanție, duratei de funcționare, termenului de valabilitate și datei fabricării, în conformitate cu reglementările tehnice și standardele naționale în vigoare.”

Astfel, observăm că această dispoziție nu se referă la nerespectarea normelor gramaticale sau a terminologiei corecte din punct de vedere lingvistic, ci are alt obiect de reglementare. Această contravenție face parte din Capitolului XVIII a Codului contravențional – „Contravenții ce atentează la modul de administrare. Contravenții în domeniul supravegherii pieței, metrologiei, standardizării și protecției consumatorilor”, iar denumirile produselor alimentare, denumirilor de mărfuri, etichetelor de mărfuri sunt verificate nu din punct de vedere lingvistic și a normelor gramaticale, ci sub aspectul protecției consumatorului, adică dacă informația de pe etichetă este tradusă în limba de stat complet și corect, astfel încît să

nu inducă în eroare consumatorul.

În al treilea rând, atragem atenția că potrivit pct. 5 din Statutul Academiei de Științe a Moldovei, aprobat prin hotărârea nr. 2 din 29.10.2004 a Asambleei Academiei de Știință, și a cap. 5 din Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova, scopul principal al Academiei constă în organizarea și efectuarea cercetărilor științifice fundamentale și aplicative, orientate spre obținerea de cunoștințe noi privind legitățile dezvoltării naturii, omului și societății, elaborarea și implementarea tehnologiilor avansate întru dezvoltarea economică, socială și spirituală a țării. Prin urmare, normele proiectului depășesc sfera de competență a Academiei de Științe.

Reieșind din cele expuse, Centrul Național Anticorupție nu susține proiectul de lege în varianta prezentată și optează pentru nepromovarea în continuare a acestuia.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Deși nota informativă nu prevede necesitatea unor mijloace financiare suplimentare, totuși considerăm că proiectul poate impune pe viitor unele cheltuieli în ceea ce privește suplینirea Academiei de Știință cu persoane ce vor avea drept competență implementarea normelor proiectului. Astfel, considerăm necesar completarea notei informative sub aspectul fundamentării economice a proiectului, cerință prevăzută de Legea nr. 780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative.

1.3 Analiza impactului de reglementare a proiectului

Proiectul nu a fost supus analizei impactului de reglementare, cerință obligatorie potrivit prevederilor Legii nr. 235-XVI din 20.07.2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător. Astfel, art. 13 prevede că analiza impactului de reglementare reprezintă argumentarea, în baza evaluării costurilor și beneficiilor, necesității adoptării actului normativ și analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător, inclusiv asigurarea respectării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor și ale statului, precum și corespunderea actului scopurilor politicii de reglementare și principiilor prezentei legi. Actul de analiză a impactului de reglementare este parte integrantă a notei informative a proiectului de act normativ.

1.4 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Din proiect este vizibilă promovarea intereselor Academiei de Științe, fapt ce implicit va duce la prejudicierea intereselor persoanelor juridice. Proiectul nu prevede un termen – limită de examinare a cererilor solicitanților, astfel Academia de Științe fiind în drept să aplice norma în dependență de interese și „motivare”, chiar dacă taxa nu este una considerabilă, totuși această cerință va contribui la tergiversarea procedurii de înregistrare a denumirilor de mărfuri și produse alimentare, a etichetelor de mărfuri, a mărcilor comerciale, a denumirilor întreprinderilor/asociațiilor obștești sau difuzare a textelor publicitare și a altor texte de informare vizuală. De asemenea, acesta nu stabilește un mecanism de implementare real, corect și eficient, ci dimpotrivă birocratizează acest proces.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

În proiect nu au fost atestate incompatibilități cu standardele naționale și internaționale anticorupție și nu au fost identificate domenii în care proiectul nu satisface cerințele sau sunt în contradicție cu aceste standarde.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. La momentul efectuării expertizei anticorupție proiectul era plasat pe pagina web a Parlamentului, fapt ce corespunde

exigențelor impuse de prevederile Legii nr. 239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional, potrivit căreia autoritățile publice sunt obligate de a întreprinde măsurile necesare pentru a asigura posibilitățile de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional, plasând proiectul de act normativ pe pagina web oficială a instituției, cu cel puțin 15 zile lucrătoare pînă la examinarea deciziei.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigui

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

2. Conflicte ale normelor de drept

Nu sînt identificate conflicte ale normelor de drept, capabile să genereze coruptibilitate.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

Nu sînt identificate discreții excesive ale autorităților publice, capabile să genereze coruptibilitate.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Nu sînt identificate cerințe excesive, care să depășească cadrul rezonabil pentru realizarea drepturilor sau obligațiilor subiecților vizați.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Textul proiectului nu necesită a fi evaluat prin prisma accesului la informație sau asigurării transparenței.

7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de control.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Proiectul nu implică careva responsabilități și nu necesită referințe exprese la responsabilitate și sancțiunile aplicate pentru încălcarea prevederilor sale.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărîrea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr. 62 din 19.04.2013, de către

Elena Bedros
inspector principal Direcția legislație și expertiză anticorupție

19 Iulie 2013

